

I

(Resolutsioonid, soovitusel, suunised ja arvamused)

ARVAMUSED

EUROOPA ANDMEKAITSEINSPEKTOR

Euroopa andmekaitseinspektori arvamus järgmise õigusakti kohta: Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 1073/1999 Euroopa Pettustevastase Ameti (OLAF) juurdluste kohta

(2007/C 91/01)

EUROOPA ANDMEKAITSEINSPEKTOR,

võttes arvesse Euroopa Ühenduse asutamislepingut, eriti selle artiklit 286,

võttes arvesse Euroopa Liidu põhiõiguste hartat, eriti selle artiklit 8,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. oktoobri 1995. aasta direktiivi 95/46/EÜ üksikisikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise kohta, ⁽¹⁾

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. detsembri 2000. aasta määrust (EÜ) nr 45/2001 üksikisikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ühenduse institutsioonides ja asutustes ning selliste andmete vaba liikumise kohta, ⁽²⁾ eriti selle artiklit 41,

võttes arvesse komisjoni 15. septembri 2006. aasta taotlust arvamuse esitamise kohta kooskõlas määruse (EÜ) nr 45/2001 artikli 28 lõikega 2,

ON VASTU VÕTNUD JÄRGMISE ARVAMUSE:

I. SISSEJUHATUS

1. Ettepanek, mis käsitleb määrust, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. mai 1999. aasta määrust (EÜ) nr 1073/1999 ⁽³⁾ OLAFi juurdluste kohta (edaspidi "ettepanek"), sisaldab muudatusi enamikku määruse (EÜ) nr 1073/1999 ⁽⁴⁾ artiklitesse. Selle määrusega nähakse ette tegevuseeskirjad, mida peavad järgima OLAFi juurdluste läbiviimisega seotud isikud, ning seega on see õiguslikuks aluseks OLAFi tegevusele.

Konsulterimine Euroopa andmekaitseinspektoriga

2. Komisjon saatis selle ettepaneku Euroopa andmekaitseinspektorile 15. septembril 2006. Euroopa andmekaitseinspektor käsitab seda edastamist taotlusena nõustada ühenduse institutsioone ja asutusi vastavalt 18. detsember 2000. aasta määrusele (EÜ) nr 45/2001 üksikisikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ühenduse institutsioonides ja asutustes ning selliste andmete vaba liikumise kohta (edaspidi "määrus (EÜ) nr 45/2001"). Pidades silmas määruse (EÜ) nr 45/2001 artikli 28 lõike 2 kohustuslikkust, tervitab Euroopa andmekaitseinspektor selget viidet sellele konsulterimisele ettepaneku preambulis.

⁽¹⁾ ELT L 281, 23.11.1995, lk 31.

⁽²⁾ EÜT L 8, 12.1.2001, lk 1.

⁽³⁾ EÜT L 136, 31.5.1999, lk 1.

⁽⁴⁾ Ettepanekuga muudetakse artikleid 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14 ja 15.

3. Selles arvamuses esitatud kommentaarid kehtivad *mutatis mutandis* ka ettepaneku kohta, mis käsitleb nõukogu määrust, millega muudetakse nõukogu 25. mai 1999. aasta määrust (Euratom) nr 1074/1999 Euroopa Pettustevastase Ameti (OLAF) juurdluste kohta. ⁽¹⁾

Kõnesoleva ettepaneku ja andmekaitseinspektori arvamuse tähtsus

4. Euroopa andmekaitseinspektor peab väga oluliseks arvamuse esitamist selle ettepaneku kohta, pidades silmas selle mõju andmekaitset ja eraelu austamist puudutavatele üksikisikute õigusele. Võttes arvesse asjaolu, et ettepanekuga nähakse ette uued eeskirjad, mida OLAF peab järgima väidetavat ebaseaduslikku tegevust puudutavate juurdluste läbiviimisel, on väga tähtis kindlustada, et selles protsessis oleksid piisavalt tagatud andmekaitset ja eraelu austamist puudutavad õigused, mis on selliste juurdlustega seotud isikutel, süüteos kahtlustatavatel isikutel ning samuti töötajatel ja muudel isikutel, kes OLAFile teavet annavad. See on seda olulisem, arvestades OLAFi poolt potentsiaalselt kogutava teabe eriti tundlikku olemust, kuivõrd see hõlmab kahtlustatavate rikkumiste, süütegude, kriminaalkaristuste ja tervisega seotud teavet ning teavet, mille alusel saab isikult võtta ära õiguse, eelise või lepingu. Selline teave kujutab endast erilist riski andmesubjektide õigustele ja vabadustele.

Ettepaneku peamised elemendid ja esialgsed kommentaarid

5. Määruse (EÜ) nr 1073/1999 muutmise kohta tehtud ettepanekud on seotud erinevate eesmärkidega ⁽²⁾. Näiteks on mõnede muudatuste eesmärk parandada OLAFi juurdluste tõhusust, näiteks kindlustades, et OLAFi juurdluste alased volitused hõlmaksid ühenduse rahalisi vahendeid saavaid ettevõtjaid. Teiste muudatustega soovitakse lihtsustada kahtlustatavaid rikkumisi puudutavat teabevahetust OLAFi ja mitmesuguste asjaomaste institutsioonide vahel nii ELi kui siseriiklikul tasandil ⁽³⁾. Lisaks soovitakse mõnede kavandatavate muudatustega tagada kinnipidamine juurdlustega seotud isikute õigustest, sealhulgas nende andmekaitse ja eraelu austamist puudutavatest õigustest, ning tugevdada menetluslikke tagatiseid.
6. Euroopa andmekaitseinspektor on nõus, et kavandatavate muudatuste eesmärgid on olulised, ning selles osas tervitab ta kõnealust ettepanekut. Andmekaitseinspektor hindab eelkõige menetluslikke tagatiseid, mis ettepanekuga üksikisikutele antakse. See puudutab eriti kahtlusalustele isikutele ettenähtud võimalust taotleda järelevalvenõunikult arvamust selle kohta, kas juurdluste käigus peeti kinni menetluslikest tagatistest. Euroopa andmekaitseinspektor on samuti rahul muudatustega, mille eesmärk on anda rohkem teavet teabeandjatele. Andmekaitseinspektor leiab, et üksikisikute andmekaitset ja eraelu austamist puudutavate õiguste seisukohast sisaldab ettepanek võrreldes praeguse olukorraga kokkuvõttes edasiminekut. Näiteks tervitab andmekaitseinspektor mitme andmekaitsealase õiguse kohaldamise tunnustamist juurdluste käigus, näiteks kahtlusaluse isiku õigust saada teavet juurdluste kohta ning esitada oma seisukohad.
7. Vaatamata üldisele positiivsele muljele leiab andmekaitseinspektor siiski, et isikuandmete kaitse seisukohast oleks ettepanekut võimalik veelgi paremaks muuta ilma selle eesmärkide saavutamist ohustamata. Eelkõige on andmekaitseinspektor mures selle pärast, et ettepanekut võidakse käsitada OLAFi juurdluste raames kogutud isikuandmete töötlemist reguleeriva *lex specialis*ena, mis oleks määruses (EÜ) nr 45/2001 sisalduva üldise andmekaitseraamistiku kohaldamise suhtes ülimuslik. See on eriti murettekitav, võttes arvesse asjaolu, et ettepanekus sisalduvad andmekaitsestandardid on madalamad kui määruse (EÜ) nr 45/2001 standardid, kusjuures seda ilma selge põhjenduseta.
8. Selle tulemuse vältimiseks on järgmises jaotises toodud analüüs, mis kirjeldab ühest küljest ettepaneku puudujääke ning sisaldab teisest küljest konkreetseid ettepanekuid selle kohta, kuidas need lahendada. Loomulikult piirdub see analüüs nende sätetega, mis mõjutavad isikuandmete kaitset, eelkõige artikli 1 lõigetega 5, 6 ja 7, mille kohaselt muudetakse artiklit 8 ning lisatakse artiklid 7a ja 8a.

⁽¹⁾ EÜTL 136, 31.5.1999, lk 8.

⁽²⁾ Mõned probleemid, mida ettepanekuga soovitakse lahendada, on varem tõstatanud kontrollikoda ja Euroopa Parlament ning samuti on need esile toodud OLAFi enda hinnangus ameti tegevuse kohta.

⁽³⁾ Ettepanekus nähakse ette hulk meetmeid eesmärgiga tagada, et teave liiguks kõikides suundades — OLAFist institutsioonidesse ja liikmesriikidesse ning vastupidi.

II. ETTEPANEKU ANALÜÜS

II.1. Ettepaneku analüüs artiklite kaupa

II.1.a Andmete kvaliteedi põhimõte

9. Andmete kvaliteedi põhimõte, mis on sätestatud määruse (EÜ) nr 45/2001 artiklis 4, hõlmab erinevaid aspekte. Eelkõige peavad selle põhimõtte kohaselt olema isikuandmed täpsed, vastama objektiivsele reaalsusele ning olema ühtlasi täielikud ja ajakohastatud. Teiseks ei tohi andmeid olla liiga palju ning need peavad olema piisavad, nii et oleks side teabe ja eesmärgi vahel, milleks teavet soovitakse kasutada. Ettepanek inkorporeerib andmete kvaliteedi põhimõtte artikli 1 lõike 5 kaudu, mille kohaselt lisatakse artikli 7a lõige 1, mis nõuab, et OLAF otsiks asitõendeid asjaomase isiku poolt ja vastu.
10. Euroopa andmekaitseinspektor tervitab asjaolu, et lisatud on kohustus otsida asitõendeid asjaomase isiku poolt ja vastu, kuna see mõjutab töödeldavate andmete täpsust ja täielikkust, aidates kaasa andmete kvaliteedi põhimõttest kinnipidamisele ja suurendades seega OLAFi juurdluste kontekstis üldiseid andmekaitsetagatisi.

II.1.b Õigus teabele

11. See õigus tähendab, et isikuandmete kogumisel tuleb teavitada isikuid, kellele andmed viitavad, asjaolust, et nende andmeid kogutakse ja töödeldakse. Lisaks on isikutel muuhulgas õigus teavitamisele töötlemise eesmärkidest, andmete vastuvõtjatest ja nende kui andmesubjektide eriõigustest. Kohustus anda teavet isikuandmete töötlemise kohta on kehtestatud eesmärgiga tagada üksikisiku isikuandmete õiglane töötlemine ning see on samal ajal üksikisikute õiguste hädavajalik tagatis. Seda õigust tunnustatakse ettepaneku artikli 1 lõikes 5, mille kohaselt lisatakse artikli 7a lõike 2 esimene lõik, ning artikli 1 lõikes 7, mille kohaselt lisatakse artikkel 8a.
12. Euroopa andmekaitseinspektor tervitab artikli 7a lõike 2 esimese lõigu ja artikli 8a lisamist, kuna need aitavad austada määruse (EÜ) nr 45/2001 artiklites 11 ja 12 sätestatud andmekaitsealast õigust teabele OLAFi läbiviidavate juurdluste erikontekstis.
13. Lisaks sellele, et artiklid 11 ja 12, mida kohaldatakse vastavalt olukordades, kus teavet isiku kohta kogutakse otse asjaomaselt isikut või kolmandatelt isikutelt, sätestavad isiku õiguse saada teavet tema isikuandmete töötlemise kohta, näevad need ka ette, milline teave isikutele tuleb tingimata edastada, et neil oleks võimalik omada täpset ja täielikku teavet neid puudutava tööstustoimingu läbiviimisest. See teave hõlmab muu hulgas andmete kasutamise eesmärki, andmete potentsiaalseid vastuvõtjaid ning andmetega tutvumise õiguse olemasolu.
14. Kahjuks ei sisalda artikli 7a lõike 2 esimene lõik ega artikkel 8a samasuguseid teabenõudeid nagu määruse (EÜ) nr 45/2001 artiklid 11 ja 12, jättes täpsustamata, millist teavet isikutele õiglase töötlemise kindlustamiseks anda tuleb. Euroopa andmekaitseinspektor leiab, et artikli 7a lõike 2 esimene lõik ja artikkel 8a peaksid olema kooskõlas määruse (EÜ) nr 45/2001 artiklitega 11 ja 12. Selleks teeb andmekaitseinspektor ettepaneku lisada artikli 7a lõike 2 esimesse lõiku ja artiklisse 8a selge viide määruse (EÜ) nr 45/2001 artiklite 11 ja 12 kohaldamisele.
15. Andmekaitseinspektor leiab, et artiklitele 11 ja 12 viitamata jätmise loob ebaselge õigusliku olukorra. Täpsemalt loodaks ettepanekuga õiguslik raamistik, mis reguleerib õigust teabele OLAFi juurdluste kontekstis erinevalt üldisest raamistikust, mis on sätestatud määruse (EÜ) nr 45/2001 artiklitega 11 ja 12. Kahjuks sisaldaks see raamistik vähem andmekaitsetagatisi kui üldraamistik. Andmekaitseinspektor ei näe põhjust, miks selline ebasoovitav tulemus vajalik võiks olla.

16. Artikli 7a lõige 2 ja artikli 8a teine lõik näevad ette erandi nende kohaldamisest, kui teabe andmine võib kahjustada juurdluste läbiviimist. Selle erandi kohaselt on OLAFi peadirektoril õigus lükata juhtumiga seotud isiku seisukohti esitama kutsumise kohustuse täitmine edasi.
17. Euroopa andmekaitseinspektor märgib, et võimalus piirata teavitamist *teatavatel konkreetsetel juhtumitel* on kooskõlas määruse (EÜ) nr 45/2001 artikliga 20, mis näeb ette teatavad selle õiguse piirangud, sealhulgas juhul, kui piiramine on vajalik selleks, et tagada i) kuritegude ennetamine ja uurimine, ii) liikmesriigi või Euroopa ühenduste majanduslikud või rahalised huvid ning iii) andmesubjekti kaitse või teiste isikute õiguste ja vabaduste kaitse.
18. Euroopa andmekaitseinspektor märgib, et määruse (EÜ) nr 45/2001 artikli 20 kohaselt kaasnevad teabe saamise õiguse suhtes kohaldatavate piirangutega mitmesugused andmekaitsetagatised. Eelkõige sätestab artikli 20 lõige 3, et piirangu kehtestamise korral teavitatakse andmesubjekti selle peamistest põhjustest ning tema õigusest pöörduda Euroopa andmekaitseinspektori poole. Sellise teabe andmise võib edasi lükata juhul, kui teabe andmine kahjustaks juurdlust.
19. Ettepanekus ei kaasne teabe saamise õigust puudutavate piirangutega määruse (EÜ) nr 45/2001 artiklis 20 ettenähtud andmekaitsetagatised. Seega nähakse OLAFi juurdluste kontekstis ette teabe saamise õiguse piiramine ilma üldise andmekaitseraamistiku kohaselt kohaldatavate kaitsemeetmeteta, mida andmekaitseinspektor ei pea sobivaks. Selle olukorra lahendamiseks teeb andmekaitseinspektor ettepaneku, et artikli 7a lõike 2 teises lõigus ja artiklis 8a ette nähtud teabe saamise õiguse piiramine seotaks määruse (EÜ) nr 45/2001 artikli 20 tagatistega.

II.1.c Õigus tutvuda andmetega

20. Õigus tutvuda andmetega annab üksikisikutele võimaluse saada teada, kas või millist liiki nendega seotud teavet töödeldakse. Seda õigust tunnustatakse ettepaneku artikli 1 lõikes 5, mille kohaselt lisatakse artikli 7a lõike 2 teine lõik ning 3 lõige.
21. Eespool nimetatud muudatused, st artikli 7a lõike 2 teine lõik ning lõige 3 näevad ette rikkumises kahtlustatava isiku õiguse saada teavet mis tahes teda puudutavate küsimuste kohta. Täpsemalt sätestavad need, kuidas seda õigust OLAFi juurdluste kontekstis teostatakse. Esiteks nähakse ette õigus tutvuda andmetega *juurdluste lõpuleviimise etapis*, st juurdluste lõpus. Teiseks nähakse see ette isikut puudutavate küsimuste kokkuvõtte kaudu. Lisaks antakse juurdepääs kahtlusaluse isikuga toimunud vestluse kokkuvõtte kaudu.
22. Euroopa andmekaitseinspektor tervitab artikli 7a lõike 2 teise lõigu ja lõike 3 lisamist, kuivõrd need täpsustavad OLAFi juurdluste kontekstis andmekaitsealast õigust tutvuda andmetega, mis on sätestatud määruse (EÜ) nr 45/2001 artikliga 13. Andmekaitseinspektor leiab siiski, et selle õiguse tunnustamist ettepanekus saaks paremaks muuta. Andmekaitseinspektor tunneb muret selle üle, et ettepanekus ettenähtud õigus tutvuda andmetega on väiksem kui sama õigus määruse (EÜ) nr 45/2001 kohaselt.
23. Määruse (EÜ) nr 45/2001 kohaselt on isikutel üldreeglina õigus tutvuda nende isikuandmetega, välja arvatud juhul, kui on tegemist eespool mainitud määruse (EÜ) nr 45/2001 artiklis 20 sätestatud eriolukorraga, mis õigustab selle õiguse piiramist. Sellisel juhul võib õigust andmetega tutvuda piirata kuni asjaolude muutmiseni.
24. Andmekaitseinspektor täheldab, et ettepanekus ei tunnustata õigust andmetega tutvuda üldpõhimõttena. Selle asemel nähakse ettepanekus ette õigus tutvuda andmetega *teatavates menetlusetappides ja teatavate dokumentide puhul*. Mõnel määral võib väita, et ettepaneku kohaselt on õigusel andmetega tutvuda nii ajalised kui materiaalsed piirangud.
25. Vastavalt artikli 7a lõike 2 teisele lõigule saab juurdepääsu andmetele ainult *juurdluste lõpuleviimise etapis*, kui isikule antakse teda puudutavate küsimuste kokkuvõtte ja kui on toimunud vestlus isikuga ning koostatud vestluse kokkuvõte. Väljapool neid kahte menetlusetappi reeglina juurdepääs isikuga seotud teabele puudub. Seoses materjalidega, millele juurdepääs antakse, leiab andmekaitseinspektor, et ettepaneku artikli 7a lõike 2 teise lõigu ja lõike 3 kohaselt on juurdepääs võimalik ainult vastavalt isikut puudutavate küsimuste kokkuvõtte osas ning vestluse kokkuvõtte osas. Õigust andmetega tutvuda ei kohaldata muu teabe suhtes, mida isiku kohta võidakse omada, nagu näiteks dokumentide koopiad, e-mailid, telefonikõnede väljavõtted jne.

26. Euroopa andmekaitseinspektor nõustub ettepanekuga selles osas, et juurdepääs isikuga seotud teabele on asjakohane nendes kahes menetlusetapis ja kahe dokumendi suhtes, mida ettepanekus mainitakse, ning tervitab asjaolu, et ettepanek juurdepääsuõigust nende asjaolude korral tunnustab. Siiski leiab andmekaitseinspektor, et üldreeglina tuleks ettepanekus samuti tunnustada andmetega tutvumise õigust, mis ulatub kaugemale nendest kahest juhtumist, mida ettepanekus otsesõnu mainitakse.
27. Euroopa andmekaitseinspektor on teadlik, et võib esineda teatavat vastuseisu ideele tunnustada juurdluse käigus andmetega tutvumise õigust üldreeglina. Andmekaitseinspektor tuletab siiski meelde, et juhul, kui teatava konkreetse juurdluse puhul on vaja tagada juurdluse konfidentsiaalsus, saab OLAF määruse (EÜ) nr 45/2001 artikli 20 kohaselt juurdepääsu andmise edasi lükata. Näiteks saab OLAF toetuda juurdepääsu edasilükkamisel artiklile 20 selleks, et tagada kuritegude ennetamine ja uurimine. Seega ei takista andmetega tutvumise õiguse andmine üldreeglina selliste õiguste *ad hoc* piiramist eespool toodud põhjuste esilekerkimisel.
28. Eelneva valguses ning kindlustamaks, et juurdluse käigus oleks olemas tõhus juurdepääsuõigus, mis tunnustab ka selle potentsiaalseid piire, teeb andmekaitseinspektor ettepaneku lisada ettepanekusse selge viide isikute õigusele tutvuda oma isikuandmetega, mis sisalduvad OLAFi juurdlustoimikus. Täpsemalt leiab andmekaitseinspektor, et artikli 7a lõike 2 esimese ja teise lõigu vahele tuleks lisada ligikaudu järgmise sõnastusega lõik: “Mis tahes isikul, keda juurdlus puudutab, on õigus tutvuda temaga seotud isikuandmetega, mis on kogutud juurdluse käigus. Selliseid õigusi võib piirata vastavalt määruse (EÜ) nr 45/2001 artiklile 20”.
29. See lõik näeks ette üldpõhimõttena juurdepääsuõiguse kohaldamise. Selle tulemusena ei saavutataks mitte ainult järjekindlus, vaid kindlustataks ka see, et OLAFi juurdlusega seotud isikute suhtes ei kohaldataks isikuandmetele juurdepääsu osas ebasoodsamat korda.

II.1.d Parandamise õigus

30. Õigus andmetega tutvuda on eelduseks parandamise õigusele. Pärast seda, kui isikutele on antud võimalus tutvuda nende andmetega ja kontrollida nende täpsust ning nende töötlemise õigusparasust, võimaldab parandamise õigus neil nõuda mis tahes ebatäieliku või ebatäpse teabe parandamist.
31. Ettepaneku kohaselt reguleeritakse parandamise õigust koos juurdepääsuõigusega. Artikli 1 lõige 5, mille kohaselt lisatakse artikli 7a lõike 2 teine lõik ning lõige 3, osutab süüteo kahtlustatava isiku võimalusele teha oma seisukohad teatavaks.
32. Euroopa andmekaitseinspektor märgib, et *stricto sensu* ei näe ettepanek ette parandamise õigust kui sellist. Selle asemel näeb ettepanek ette õiguse “*esitada oma seisukohad*” ja “*kinnitada või teha märkused*” (mõlemal juhul isikut puudutavate andmetega seoses). Andmekaitseinspektor leiab, et sellised privileegid on samaväärsed parandamise õigusega ning kooskõlas määruse (EÜ) nr 45/2001 artikliga 14, mis kehtestab õigusliku raamistiku õigusele parandada ebatäpne teave. Andmekaitseinspektor leiab, et OLAFi juurdluste kontekstis ei ole võimalik anda isikutele võimalust lihtsalt “parandada” teavet, mida nad peavad ebatäielikuks või ebatäpseks, ilmselgelt põhjusel, et paljudel juhtudel uuritakse teave ebatäpsust juurdluse käigus. Seetõttu antakse selles kontekstis parandamise õigus, nagu see on ettepanekus ette nähtud, võimaldades isikul esitada oma seisukohad ning võimaldades tal esitada kommentaarid asjaomast isikut puudutava teabe kohta.
33. Lisaks leiab Euroopa andmekaitseinspektor, et eespool esitatud kommentaarid selle kohta, kuidas ettepanekus reguleeritakse õigust andmetega tutvuda, on *mutatis mutandis* kohaldatavad ka parandamise õiguse kohta. Ettepaneku kohaselt on parandamise õigusel samad puudused kui need, mida kirjeldati eespool juurdepääsuõiguse kontekstis: ettepanekus ei tunnustata parandamise õigust üldpõhimõttena. Selle asemel piirdub parandamise õigus alusega süüdistuste kokkuvõtte ning vestluse järel esitatava kokkuvõttega.
34. Euroopa andmekaitseinspektor leiab, et ettepanekus tuleks tunnustada parandamise õigust üldise, mitte osalise õigusena. Selleks teeb andmekaitseinspektor ettepaneku lisada ettepanekusse säte, mis tunnustaks parandamise õiguse kohaldamist. Täpsemalt tuleks lause “Mis tahes isikul, keda juurdlus puudutab, on õigus tutvuda temaga seotud isikuandmetega, mis on kogutud juurdluse käigus” järele lisada järgmine fraas: “ning esitada oma seisukoht selle kohta, kas isikuandmed on ebatäpsed või ebatäielikud”. Andmekaitseinspektor tuletab meelde, et määruse (EÜ) nr 45/2001 artikli 20 kohaldamisega saab OLAF siiski piirata parandamise õigust selleks, et kaitsta kuritegude ennetamist, uurimist, avastamist ja nende eest vastutusele võtmist.

35. Artikli 7a lõike 2 kolmas lõik näeb ette võimaluse välistada juurdepääsuõiguse ja parandamise õiguse kohaldamine. Nagu juurdepääsuõiguse piiramisega seoses mainitud, peaksid selliste piirangutega kaasnema kaitsemeetmed, mida kohaldatakse määruse (EÜ) nr 45/2001 artikli 20 kontekstis. Selleks teeb andmekaitseinspektor ettepaneku siduda nende õiguste piiramise kohaldamine ettepanekus selge viitega artiklile 20.

II.1.e *Isikuga seotud teabe vahetamine*

36. Ettepanek näeb ette isikuandmete vahetamise Euroopa institutsioonide sees ning liikmesriikide ametiasutustega. Üks ettepaneku eesmärke ongi tõhustada teabevahetust OLAFi ja ametiasutuste vahel nii ELi kui liikmesriikide tasandil.
37. Sellega seoses soovib Euroopa andmekaitseinspektor rõhutada, et selline teabevahetus peaks olema lubatud ainult sel määral, mil see on vajalik konkreetsel juhtumil selleks, et saavutada juurdluse eesmärgid. Lisaks sellele tuleb andmekaitseinspektor kooskõlas määruse (EÜ) nr 45/2001 artikliga 7 meelde, et andmete vastuvõtja töötleb neid ainult eesmärgil, milleks need edastati.
38. Ettepanekus ei nähta ette isikuandmete vahetamist kolmandate riikidega ega rahvusvahelise koostöö eesmärgil. Siiski võib selles kontekstis eeldada, et selline koostöö võib aset leida. Selles suhtes sooviks Euroopa andmekaitseinspektor rõhutada, et niisugust vahetamist tuleks lubada vaid siis, kui asjaomases kolmandas riigis on tagatud isikuandmete kaitse piisav tase või kui andmete edastamine jääb mõne määruse (EÜ) nr 45/2001 artikli 9 lõikes 6 ettenähtud erandi kohaldamisalasse. Lisaks sellele tuleb andmekaitseinspektor meelde, et samad eeskirjad kehtivad teabe vahetamisel OLAFi ning ELi institutsioonide ja asutuste vahel, mis ei ole ühenduse asutused, nagu EUROPOL ja EUROJUST. Selliste juhtudega seoses loodab andmekaitseinspektor, et vastu võetakse asjakohased õigusaktid, mis tunnustavad selliseid institutsioone reguleeriva andmekaitseraamistiku kohasust, mis lihtsustaks teabe edastamist nendele määruse (EÜ) nr 45/2001 artikli 9 lõike 2 alusel. Alternatiivina võiks vastu võtta uue õigusakti, millega nende andmekaitsekord loetakse samaväärseks ühenduse asutuste ja institutsioonidega, määruse (EÜ) nr 45/2001 artikli 7 alusel, mille mõjuna samuti eemaldataks tõkked andmete edastamiselt nendele institutsioonidele.

II.1.f *Kooskõla määrusega (EÜ) nr 45/2001*

39. Ettepanekuga on muudetud artikli 8 lõiget 3, et lisada selge viide määruse (EÜ) nr 45/2001 kohaldamisele. Euroopa andmekaitseinspektor tervitab artikli 8 lõike 3 muutmist, kuivõrd see kinnitab, et kui ettepanekus ei täpsustata, kuidas andmekaitseõudeid OLAFi juurdluste kontekstis kohaldatakse, kohaldatakse vaikumisi määrust (EÜ) nr 45/2001.
40. Euroopa andmekaitseinspektor leiab siiski, et ainuüksi artikli 8 lõikest 3, st ilma arvamuses soovitatud muudatusteta, ei piisa selleks, et kindlustada isikuandmete kaitse tase, mis oleks vähemalt samaväärne määruse (EÜ) nr 45/2001 kohase kaitsega. Artikli 8 lõikest 3 ainuüksi ei piisa, kuna seda võib tõlgendada nii, et see on asjakohane ainult siis, kui ettepanekus ei täpsustata, kuidas andmekaitseõudeid OLAFi juurdluste kontekstis kohaldatakse. Kui aga ettepanekus täpsustatakse, kuidas andmekaitseõudeid kohaldatakse, ning sätestatakse väiksema kaitsega kord, siis võidakse seda käsitada nii, et ebarahuldav kord on määrusega (EÜ) nr 45/2001 sätestatud üldise andmekaitse suhtes ülimuslik. Eespool välja pakutud konkreetsed muudatused, mis näevad ette konkreetsed viited määrusele (EÜ) nr 45/2001, on kavandatud sellise tõlgendamise riski vältimiseks.

III. LISAKAALUTLUSED

III.1. Teabeandjate kaitse

41. Euroopa andmekaitseinspektor nõustub täielikult ettepanekuga selles osas, et suurema läbipaistvuse saavutamiseks on vaja tagada teabeandjate kohasel tasemel teavitamine, ning tervitab ettepanekus sisalduvat kohustust teavitada teabeandjaid sellest, kas juurdlust alustatakse või mitte.

42. Euroopa andmekaitseinspektor soovib austada teabeandjate isiku konfidentsiaalsust OLAFi juurdluse ajal ning hilisemates etappides. Andmekaitseinspektor on seisukohal, et selleks oleks kohane lisada ettepanekusse uus lõik teabeandjate konfidentsiaalsuse tagamise kohta. Praegused tagatised (komisjoni teatis SEC/2004/151/2) ei näi olevat õiguslikust seisukohast piisavad. Andmekaitseinspektor märgib, et selline säte oleks kooskõlas artikli 29 andmekaitse tööühma arvamusega, mis käsitleb ELi andmekaitse-eeskirjade kohaldamist sisemiste teabeandjaskeemide suhtes ⁽¹⁾.

IV. JÄRELDUSED JA SOOVITUSED

43. Euroopa andmekaitseinspektor tervitab ettepanekut, kuivõrd see muudab selgesõnalisemaks OLAFi juurdlustega seotud isikute menetluslikud tagatised, sealhulgas selliste isikute isikuandmete kaitse.
44. Andmekaitseinspektor leiab, et üksikisikute andmekaitset ja eraelu austamist puudutavate õiguste seisukohast sisaldab ettepanek võrreldes praeguse õigusliku raamistikuga suuremas osas edasiminekut. Näited olukorra parandamise kohta hõlmavad artikli 7a lõike 2 esimest lõiku ja artiklit 8a, kuna need aitavad austada õigust teabele, ning artikli 7a lõike 2 teist lõiku ja lõiget 3, mis kinnitavad osalise andmetega tutvumise ja parandamise õiguse kohaldamist OLAFi juurdluste kontekstis.
45. Lisaks sellele tervitab Euroopa andmekaitseinspektor asjaolu, et ettepanekus tunnistatakse määruse (EÜ) nr 45/2001 kohaldatavust kõikide OLAFi juurdluste kontekstis teostatavate andmetöötlustoimingute suhtes, kuna selle abil aidatakse tagada isikuandmete töötlemisel üksikisikute põhiõiguste ja vabaduste kaitset käsitlevate eeskirjade järjepidev ja ühtne kohaldamine.
46. Ehkki Euroopa andmekaitseinspektor hindab muudatusi, mille eesmärk on suurendada eespool kirjeldatud menetluslikke ja andmekaitseõigusi, tunneb ta muret seoses sellega, et enamik kavandatavatest muudatustest ei saavuta määru (EÜ) nr 45/2001 sisalduvaid andmekaitse miinimumstandardeid. Andmekaitseinspektor on mures selle pärast, et kui ettepanekut võidakse lugeda määruse (EÜ) nr 45/2001 sisalduva üldise andmekaitseraamistiku kohaldamise suhtes ülimuslikuks, tooks see endaga kaasa vastuvõetamatu andmekaitsestandardite nõrgendamise OLAFi juurdluste kontekstis. Andmekaitseinspektor on seisukohal, et see on eriti murettekitav, arvestades OLAFi juurdluste raames kogutavate andmete võimalikku tundlikku olemust. Sellise tulemuse vältimiseks taotleb andmekaitseinspektor, et ühenduse seadusandja võtaks arvesse järgmisi küsimusi ning teeks ettepanekusse nende lahendamiseks asjakohased muudatused:

47. *Puudused seoses õigusega teabele OLAFi juurdluste kontekstis:*

Teabe andmine isikutele, et kindlustada õiglane töötlemine, on hädavajalik kaitsemeede, mida ei tohiks alusetult ohustada, nagu ettepanekus seda tehakse. Selle vältimiseks tuleks ettepanekut järgmiselt muuta:

- i) artikli 7a lõike 2 esimene lõik ja artikkel 8a peaksid sisaldama selgesõnalist viidet määruse (EÜ) nr 45/2001 artiklitele 11 ja 12, et tagada õiglane töötlemine;
- ii) artikli 7a lõike 2 esimeses lõigus ja artikli 8a teises lõigus sisalduv teabe saamise õiguse piiramine tuleks siduda määruse (EÜ) nr 45/2001 artikli 20 tagatistega.

48. *Puudused seoses andmetega tutvumise õigusega OLAFi juurdluste kontekstis:*

Juurdepääsu andmine isikuga seotud teabele selleks, et isikud saaksid teada, kas neid puudutavaid andmeid töödeldakse, on üks andmekaitse austamise alustalasid. Tõhusate juurdepääsuõiguste tagamiseks tuleks ettepanekut järgmiselt muuta:

- i) lisada tuleks uus säte, mis tunnustaks üldpõhimõttena õigust tutvuda OLAFi juurdluste kontekstis kogutud isikut puudutava teabega. Selle võiks lisada artikli 7a lõike 2 esimese ja teise lõigu vahele ning see võiks olla järgmise sõnastusega: "Mis tahes isikul, keda juurdlus puudutab, on õigus tutvuda temaga seotud isikuandmetega, mis on kogutud juurdluse käigus. Selliseid õigusi võib piirata vastavalt määruse (EÜ) nr 45/2001 artiklile 20".

⁽¹⁾ Arvamus 1/2006 ELi andmekaitse-eeskirjade kohaldamise kohta sisemiste teabeandjaskeemide suhtes raamatupidamise, raamatupidamise sisekontrolli, auditeerimise, altkäemaksu vastase võitluse ning pangandus- ja finantskuritegude valdkonnas (00195/06/EN WP 117).

49. Puudused seoses parandamise õigusega OLAFi juurdluste kontekstis:

Õigus parandada ebatäpne või ebatäielik teave on isikut puudutava teabele juurdepääsu õiguse loomulik tagajärg ning seetõttu on see isikuandmete kaitse õiguse nurgakiviks. Parandamise õiguse piiranguid tuleks ette näha ainult niivõrd, kui võrd need on lubatud vastavalt määrusele (EÜ) nr 45/2001. Ettepanek sisaldab lisapiiranguid, mida tuleks vältida järgmiselt:

- i) lisada tuleks säte, mis näeks ette kahtlusaluste isikute üldise õiguse esitada oma seisukohad mis tahes teabe kohta, mis nendele osutab, välja arvatud juhul, kui kohaldatakse määruse (EÜ) nr 45/2001 artikli 20 kohast erandit. Eelkõige tuleks pärast seda, kui on sätestatud, et igal isikul, keda juurdlus puudutab, on "mis tahes ajal õigus tutvuda juurdluse käigus kogutud teda puudutavate isikuandmetega", lisada, et isikul on seejärel õigus "esitada oma seisukohad selle kohta, kas isikuandmed on ebatäpsed või ebatäielikud" ;
- ii) andmekaitseinspektor teeb ettepaneku, et artikli 7a lõike 2 kolmandas lõigus ettenähtud andmetega tutvumise õiguse ja parandamise õiguse piiramine seotakse määruse (EÜ) nr 45/2001 artikli 20 tagatistega.

50. Lisaks sellele on andmekaitseinspektor seisukohal, et ettepanekusse oleks kohane lisada uus lõik teabeandjate konfidentsiaalsuse tagamise kohta.

Brüssel, 27. oktoober 2006

Peter HUSTINX

Euroopa andmekaitseinspektor
